

REGINA MARIA ȘI MISIUNEA AMERICANĂ ÎN ANII PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL ÎN JUDEȚUL PUTNA

Maria Mihăilescu

Sutelor de mii de jertfe din anii Primului Război Mondial li s-au adăugat dramele umane din spatele frontului.

Și nu puține au fost societățile ce s-au înființat în acei ani, societăți de binefacere, mare parte din ele aflate din inițiativa și sub patronajul reginei Maria, soția regelui Ferdinand I.

Regina, cu multele ei calități, a fost neobosită și însuflețită în demersurile ei de dorința de a ajuta pe cei nevoiași, bolnavi și lipsiți de orice speranță în acei ani grei.

În anii de război și, după, au funcționat pe teritoriul României, Societățile „*Principele Mircea*”, „*Crucea Roșie*”, societatea „*Pentru Profilaxia tuberculozei*”, „*Ocotirea orfanilor de război*”, „*Ajutorul elevilor săraci*”, ș. a.

Lor li s-a adăugat Misiunea Americană cu societatea ei „*Crucea Roșie Americană*”.

„*Scopul ei a constat în a distribui ajutoare constând în hrană și îmbrăcăminte populației greu încercate de război, atât cea băștinașă, cât și cea refugiată*”¹.

Forurile locale se mobilizează în primirea și distribuirea ajutoarelor date de Misiunea Americană.

Procesul - verbal întocmit de conducerea Primăriei Sascut, județul Putna din 8 decembrie 1917, este edificator:

„*Proces – Verbal*

Anul 1917 luna decembrie în 8 zile

¹ Arhivele Naționale Vrancea, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 67 / 1917, f. 2.

Noi Grigore Tache Primarul Comunei Sascut Județul Putna am convocat în oficiul Primăriei persoanele mai jos notate care fac parte din Comitetele de sprijin familiilor luptătorilor din Comitetele, Comunelor respective Sascut, Străoane de Sus și Fitionești după dorința exprimată de Domnul Membru al Misiunei Americane care se referă a distribui ajutoare populației lipsită de mijloace, atât cea refugiată cât și cea băștinașă constituindu-ne în Comitet precum urmează:

*Președinte Domnul Grigore Tache Primarul Comunei Sascut
Secretar Domnul Vasile Hanu Notarul Comunei Sascut.*

*Membrii: Domnul Vasile Preotul Iordache Primarul Comunei
Străoane de*

Sus

Domnul Neculai I. Mazăre Primarul Comunei Fitionești

Preotul Neculai Mihăilescu Parohul Comunei Sascut

Preotul Grigore Gr. Mazăre Parohul Comunei Fitionești

Preotul V.Taftă Parohul Comunei Negrilești

Domnul Mihai Stoean Învățător al Comunei Fitionești

Domnul Neculai Cinteș Șeful Postului de Jandarmi Sascut

Domnul Vasile Andronache Notarul Comunei Străoane de

Sus.

Toți aceștia ne vom conforma îndatoririlor date de onorata Misiunea Americană a primi și distribui ajutoarele oferite populațiunei nevoașe lipsită cu totul de alimente și îmbrăcăminte și cu aprobarea Domnului Prefect.

Pentru care am dresat prezentul Proces - Verbal în trei exemplare din care unul a se înmâna Domnului Prefect al Județului Putna, iar al treilea se va păstra la dosarul Comitetului de sprijin al familiei luptătorilor din Comuna Sascut.

Președinte

Grigore Tache

Secretar

*Pr. N. Mihăilescu
s.s. indescifrabil”².*

Dovadă a mobilizării forurilor locale stă și adresa purtând antetul societății „Ocrotirea orfanilor de război”:

„Doamnelor și Domnilor

Membrii ai Comitetului Județean al „Societății Ocrotirea Orfanilor din Război”

Ministerul de Interne cu telegrama N. 33.641 ne face cunoscut că Misiunea Americană, secția ajutorării copiilor, a binevoit să pună la dispoziția țarei alimente în valoare de cinci milioane lei pentru a fi distribuiți copiilor înfomețați.

Pentru îngrijirea distribuirii acestor alimente în județul nostru, Comitetul Central, de pe lângă M. S. Regina, a hotărât să se institue un comitet județean.

Cu onoare vă rugăm, dar, să bine voiți a vă întruni azi 14 mai c. orele 5 p. m. în localul acestei prefecturi pentru a proceda la alegerea sus numitului Comitet.

Președinte

Alaci

Secretar

N. Stănescu”³.

„Proces – verbal

Ședința din 14 mai 1919

Ședința se deschide la orele 5 p. m. sub președenția Dlui Anton Alaci, Prefectul Județului, Președinte al Societății Ocrotirea orfanilor din Războiu, Filiala Putna.

La invitarea făcută au răspuns: Dnele Hortenzia Papadat Bengescu, Victoria Bibescu, Maria Alaci, Elena Rahtivanu, Alice Gheorghiu, Eliza Lupu, Dnii N.D. Chirculescu, T. Basarabeanu, I. Pătârlăgeanu, Iftimie Florea, I. Panea, medicul primar al Județului,

² *Ibidem*, f. 3.

³ *Ibidem*, dosar nr. 12 / 1919, f. 11.

Ovidiu Tino, directorul Liceului, Tomiță Petrescu, protoereul Județului și N. Stănescu, institutor, secretarul comitetului.

Domnul Ariton Alaci, Președintele Societății, declară ședința deschisă, dând cetire telegramei Ministerului de Interne N. 33.641, prin care ni se face cunoscut că Misiunea Americană, a binevoit să pună la dispoziția țării alimente pentru copii săraci, în valoare de cinci milioane.

Se procedează la alegerea Comitetului Județean, însărcinat cu distribuirea acestor alimente care se compune din următoarele persoane: Dl I. Sărățeanu, Directorul Prefecturii, ca delegat al Prefecturii, Dl. Dr. I. Panea, delegatul Asociației medicilor din țară, Dr. I. Rădulescu și Dr. Locot. Colonel I. Constantinescu. Ca Președinte al acestui comitet este aleasă, Dna Maria Alaci.

S'a hotărât ca alimentele să se depoziteze în depozitul Prefecturii.

Controlor al depozitului este delegat Dl I. Sărățeanu, Directorul Prefecturii.

S'a hotărât a se înființa în orașul Focșani două cantine cari vor funcționa în localurile ce se vor ficsa ulterior.

Se procedează apoi la alegerea comitetului de conducere al cantinelor, care se compune din următoarele Doamne: Victoria Bibescu, Hortenzia Papadat Bengescu, Elena Rahtivanu, Kirmeier, Rozin, Gravet, Stănescu Putna, Prisceanu, Maria Colonel Botez, Col. Grigoriu, Țiroiu, Dna O. Tino, Stănescu, Maria Rusovici, Minigonianu, Georges Ilie, Colonel Dr. Constantinescu, Lt. Colonel Dr. Stănculescu, Dra Țiroiu Camelia.

Dna Alice Gheghiu, Dna Eliza Lupu, M. Chirculescu, Mincu, Plopeanu, Remer, Apostoleanu, Avram, Dra Micioru, Dna Colonel Costescu, Maior Cristopol, Maior Tomescu.

Se hotărăște ca cotizațiunile membrilor aderenți să se poată încasa și lunar sau trimestrial.

Se procedează apoi la alegerea unui vice-președinte, în persoana Dhui I. Pătârlăgeanu.

S'a decis a se interveni către Onor Primăria Focșani pentru a se obliga pe antreprenorii de cinematografie a da două reprezentațiuni lunar, în beneficiul Societății Orfanilor din Războiu din acest județ.

Pentru mărirea fondurilor Societății adunarea mai hotărăște a se organiza diferite serbări și Kermeze la Grădina Publică, atunci când timpul va fi favorabil.

Drept care s'a încheiat prezentul Proces verbal.

Președinte,

Anton Alaci

Secretar,

N. Stănescu”⁴.

Misiunea Americană a dispus funcționarea pe teritoriul județului Putna a numeroase cantine pentru populația săracă, invalizi, orfani de război.

Astfel, administrația plășii Vidra, prezintă pe 30 august 1919, un tabel cu localitățile din această plasă, unde au fost instalate cantine și anume: Colacu, Năruja (satul Stoești); Valea Sării, Vizantea, Tichiriș, Vidra⁵.

Conducerea Prefecturii Putna este informată că în orașul Panciu, „funcționează din luna aprilie anul curent, chiar în curtea Primăriei, o cantină care este întreținută de Crucea Roșie Americană și unde se hrănesc 150 copii săraci și orfani ”⁶.

Rețeaua de cantine a funcționat pe întreg teritoriul județului, astfel că administrația plășii Zăbrăuți informează la rândul ei, conducerea Prefecturii că, pe teritoriul ei „în toate comunele au fost instalate cantine”⁷.

Printr-o Adresă datată 11 iulie 1919, administrația plășii Vrancea, aduce la cunoștința autorităților că „instalarea cantinelor s-a

⁴ *Ibidem*, f. 9.

⁵ *Ibidem*, dosar nr. 50 / 1919, f. 175.

⁶ *Ibidem*, f. 172.

⁷ *Ibidem*, f. 179.

făcut în comunele Bârsești, Herăstrău, Negrileşti, Nereju, Nistorești, Paltin, Păulești, Poiana, Spinești, Spulber, Tulnici, Văsui”⁸.

Conform Adresei din 30 iulie 1919, nr. 139 a societății pentru „Ajutorul copiilor săraci” prezidată de M.S. Regina Maria conducerea județului, se precizează încă odată că *„toate cantinele sunt întreținute de Crucea Roșie Americană, de la care se hrănesc nu numai copii săraci, dar chiar și invalizi, văduvile și orfani din războiu și populația săracă”*⁹.

Regina Maria a fost alături de Misiunea Americană având cuvinte de laudă și persoanelor din misiune, care și-au consacrat mult timp, întreaga putere de muncă în spitale, cămine și prin satele României:

*„Ceea ce face Crucea Roșie Americană în țară, nu se poate exprima în cuvinte, îi voi fi veșnic recunoscătoare, precum și prietenului Anderson, care a reprezentat-o atât de bine și cu devotament în țara noastră”*¹⁰.

Impresiile consemnate de regină în însemnările sale poartă amprenta sensibilității și implicării ei directe, alături de membrii Misiunii Americane:

*„Pretutindeni, americanii au muncit minunat făcând o mulțime de lucruri foarte bune. Peste tot, fete tinere au stat la diferite centre mergând până în cele mai îndepărtate sate, unde au înființat cantine, au îngrijit oameni. Oriune au mers se organizaseră mari distribuiri de hrană, zahăr, săpun, haine și am fost rugată să împart eu lucrurile, mi-a plăcut să o fac, întrucât puteam să dau împărătește, lucrurile fiind în cantități enorme”*¹¹.

Ajutoarele în alimente constau în special în zahăr, orez, cacao.

⁸ *Ibidem*, f. 180.

⁹ *Ibidem*, dosar nr. 12 / 1919, f. 25.

¹⁰ Maria, Regina României, *Însemnări zilnice (decembrie 1918 – decembrie 1919)*, vol. I, Editura Albatros, București, 1996, p. 231.

¹¹ *Ibidem*, p. 225.

Distribuția acestor alimente s-a făcut pe teritoriul județului Putna și pe plăși, de exemplu: „*Plasa Biliești – Suraia, Plasa Caregna – Păunești, Plasa Gârlele – Odobești, Plasa Trotuș (Adjudu – Nou), Plasa Vidra*”¹².

La Focșani, ajutoarele au fost repartizate și în școli, făcându-se liste cu evidența orfanilor:

„*Școala primară de fete nr. 1 Focșani cu 42 orfane au primit 50 kg zahăr, 25 kg orez, 10 kg cacao*”¹³.

„*Școala de fete nr. 2 Focșani cu 20 fete – 20 kg zahăr, 10 kg orez, 7 kg cacao*”¹⁴.

„*Școala de fete nr. 3 Focșani, 30 fete, 45 kg zahăr, 45 kg orez, 20 kg cacao*”¹⁵.

„*Școala nr. 4 băieți Focșani, 31 elevi, 40 kg zahăr, 20 kg orez, 10 kg cacao*”¹⁶.

„*Școala primară băieți nr.1, 20 elevi, 20 kg zahăr, 10 orez, 7 cacao*”¹⁷.

Ajutoarele americane au constat și în îmbrăcăminte, astfel la Mărășești conform tabelului întocmit pentru 356 copii cuprinși între 3 și 18 ani „*li s-au repartizat haine de Comisia Americană, copiilor desbrăcați*”¹⁸.

A existat în acei ani, o colaborare strânsă între „*Crucea Roșie Română*” și „*Crucea Roșie Americană*”, în rezolvarea problemelor legate de ajutorarea celor lipsiți de mijloace materiale.

Acest fapt reiese și din următoarea adresă a primăriei Focșani:

¹² A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 13 / 1919, f. 47.

¹³ *Ibidem*, f. 14.

¹⁴ *Ibidem*, f. 16.

¹⁵ *Ibidem*, f. 17.

¹⁶ *Ibidem*, f. 19.

¹⁷ *Ibidem*, f. 20.

¹⁸ *Ibidem*, dosar nr. 76 / 1919, f. 21.

„România
Primăria Comunei Focșani
Comisiunea Interimară
1919 luna Iunie ziua 9

Doamnă Prezidentă

Cu ocasiunea acordării ajutoarelor de Sf. Sărbători ale Sf. Paște, membrii Comisiunii interimare au constatat la locuința lor persoanele absolut lipsite de mijloace și au întocmit tabloul din care se înaintează Dvs cu aceasta un exemplar rugându-vă să binevoiți a stăruii ca Crucea Roșie Americană să-i aibă în vedere la darea ajutoarelor.

Veți binevoi a cunoaște, că, persoanele prevăzute în alăturatul tablou sub absolut sărace și majoritatea lor bătrâni și infirmi, așa că merită a fi ajutați.

D-sale

Doamnei Prezidentă a societății Crucea Roșie, secția Focșani”¹⁹.

Tabelul conținea numele și prenumele persoanelor, adresa respectivă, în total 121 de persoane din orașul Focșani²⁰.

În însemnările sale zilnice regina Maria consemnează și ajungerea Misiunii Americane în județul Putna, fiindu-i alături.

„Luni, 7 iulie 1919

Focșani, Mărășești

O zi ocupată, inspectarea cantinelor și împărțirea, împreună cu Crucea Roșie Americană, de haine și provizii la săraci. Am avut-o pe Alice cu mine, desigur, și Teribilul, apoi Anderson, Mills și Bachelor.

Am început cu două cantine din orașul Focșani, unde am fost primiți cu mare entuziasm.

Aici americanii au lucrat trei luni, au hrănit mii și mii de oameni și au împărțit haine cu generozitate. Ei au fost ajutați de

¹⁹ *Ibidem*, fond Primăria orașului Focșani, dosar nr. 35 / 1919, f. 142.

²⁰ *Ibidem*, f. 143 – 144 și verso.

doamnele de la Crucea Roșie Română. Ei oferă din abundență o supă excelentă și o pâine minunată făcută în fiecare loc cu făina lor. Toți săracii mi-au adus flori, le-au aruncat la picioarele mele și mulți au îngenuncheat.

Li se părea aproape un miracol să fim din nou în mijlocul lor după lunga și groaznică ocupație germană”²¹.

Regina consemnează oprirea la Mărășești și la vila ruinată a moșierului Negropontes, cel care mai târziu, în anul 1921, avea să doneze pământul pe care s-a ridicat Mausoleul de la Mărășești:

„De la Focșani ne-am dus la ruinele de la Mărășești și acolo am avut o mare distribuie pentru săraci în grădina vilei ruinate a lui Negroponte. Tot drumul de la Focșani era plin de superbe flori de câmp, ce acopereau până sus nesfârșitele tranșee printre care erau răspândite morminte solitare”²².

Pretutindeni rămâne impresionată atât de primirea localnicilor, dar mai ales de neajunsurile, de sărăcie, în contrast cu frumusețea locurilor:

„După - masă, ne-am dus la Panciu, unde avea loc o mare distribuie, și aici totul este ruină, iar oamenii îngrozitor de săraci. De la Panciu, spre munți, la Vidra, un sat foarte frumos situat în Vrancea. Pe tot parcursul drumului, ruine și flori de câmp, într-o extraordinară risipă, totul încă minunat de verde, din cauza ploilor numeroase din acest an.

Aici oamenii poartă costume foarte bogate, acum din păcate, foarte jertpelite. Erau acolo două tinere americane devotate, care au muncit neobosit tot timpul în această regiune. Cu adevărat, admir un astfel de devotament dezinteresat, ele s-au atașat foarte mult de popor”²³.

²¹ Maria, Regina României, *Însemnări zilnice (decembrie 1918 – decembrie 1919)*, vol. I, Editura Albatros, București 1996, p. 233.

²² *Ibidem*, p. 234.

²³ *Ibidem*, p. 235.

„*Avem nevoie de fapte, nu doar de cuvinte frumoase*”²⁴ -
mărturisirea regina.

Împreună cu „*Misiunea Americană*”, a contribuit substanțial,
la îmbunătățirea stării materiale și morale a populației, greu încercată
de război.

²⁴ *Ibidem*, p. 259.